

گفت‌وگو با سعید تاجیک

رئیس کمیسیون انرژی و محیط‌زیست اتاق بازرگانی تهران

مجموعه‌ای از تشکلهای صنفی است که فعالیت‌هایی در زمینه‌های مختلف دارند که تمام اقتصاد ایران را شامل می‌شود. هر کسی که کار بازرگانی و کار مرتبط با صنعت، معدن و کشاورزی انجام می‌دهد، حتما عضو اتاق بازرگانی است. اتاق بازرگانی، تاسیس ۱۲۶۱ خورشیدی، قدیمی‌ترین نهاد مدنی ایران است. اگر بخواهم ساختار اتاق را تشریح کنم، اتاق شامل تشکلهای، بخش‌های انتخابی و بخش‌های انتصابی است. بخش انتخابی، نمایندگان بخش خصوصی هستند. در اتاق بازرگانی تهران از بین شرکت‌های بخش خصوصی که دارای کار بازرگانی هستند، ۴۰ نفر برای هیات نمایندگان انتخاب می‌شوند. ۲۰ نفر نیز از بین معاونان و وزیران توسط دولت انتصاب می‌شوند. این ۶۰

محیط‌زیست و توسعه‌ی پایدار هستیم. لذا به نوعی با فعالیت‌های محیط‌زیستی آشنا هستم. من لیسانس مهندسی صنایع دارم و فوق لیسانس و دکترا در زمینه‌ی مدیریت اجرایی. حدود ۲۳ سال است که در این مجموعه (شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران) فعالیت دارم و از زمان شروع فعالیتیم بعد از دانشگاه، تمام سلسله مراتب این مجموعه را تا مدیر عاملی طی کرده‌ام. حدود یک سال و نیم است که با توجه به فعالیت‌های تشکلی و صنفی در اتاق بازرگانی مشغول شده‌ام. حوزه‌ی فعالیتیم را با توجه به علایق و سابقه‌ی کاری‌ام، محیط‌زیست و انرژی انتخاب کردم.

توجه به حضور شما در کمیسیون‌های محیط‌زیست و انرژی به همراه محیط‌زیست و توسعه پایدار، ساختار اتاق بازرگانی را به چه صورت می‌بینید؟

ساختار اتاق بازرگانی به صورت

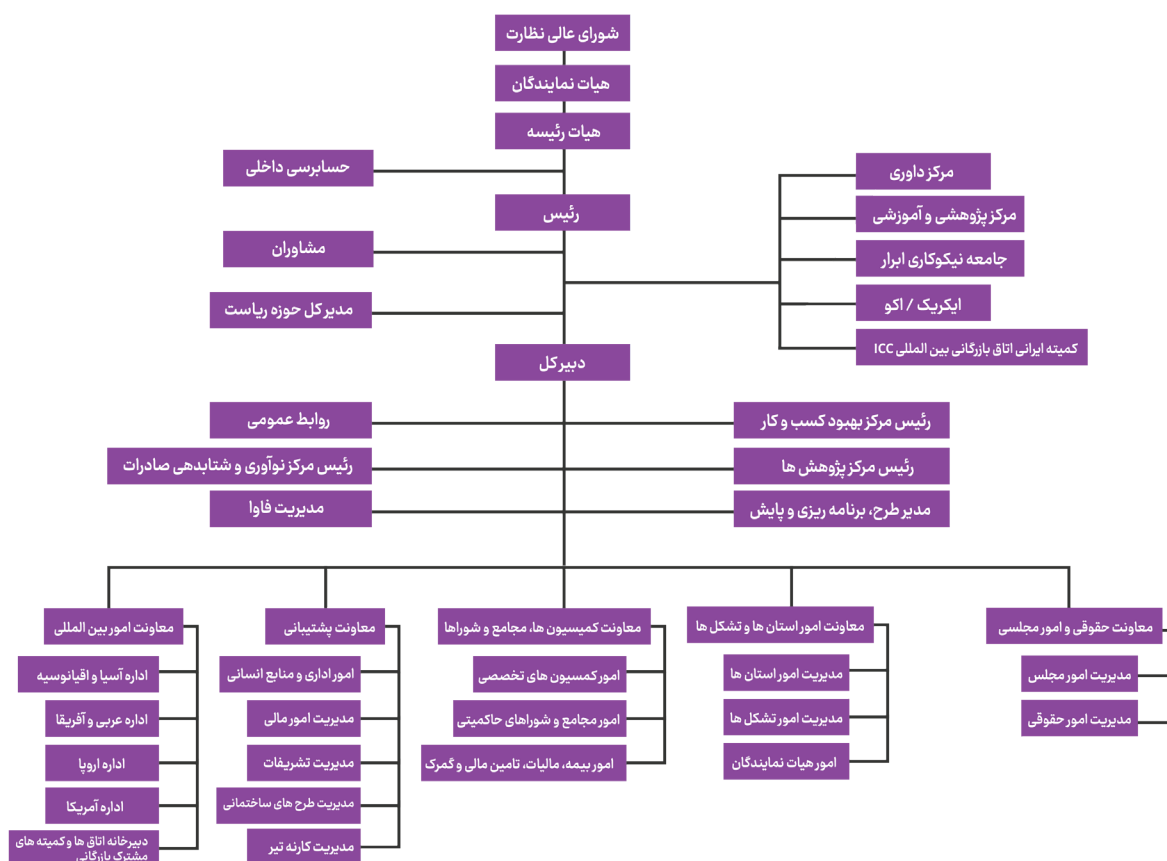
آذین سعیدی نسب

دانشجوی کارشناسی ارشد ارزیابی و
آمایش سرزمین

ضمن عرض سلام خدمت جنابعالی، در ابتدای سخن از شما بابت وقتی که در اختیار بنده به عنوان نماینده نشریه علمی- ترویجی بوم‌کره قرار داده‌اید، مراتب تشکر و ارادت را به جا می‌آورم. جناب دکتر لطفا در مدخل بحث یک معرفی مختصری از خود داشته باشید تا خوانندگان با سابقه کاری شما و چگونگی شروع همکاری شما با اتاق بازرگانی تهران آشنایی پیدا کنند.

من سعید تاجیک هستم، مدیرعامل شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران، رئیس هیات مدیره‌ی جامعه‌ی ممیزی و بازرسی ایران، که در واقع انجمن شرکت‌های بازرسی در کشور است؛ عضو اتاق بازرگانی تهران و اتاق بازرگانی ایران. در اتاق بازرگانی تهران، عضو کمیسیون انرژی و محیط‌زیست؛ و در اتاق ایران، نایب رئیس کمیسیون

محیط‌زیستی کلان‌تری در زمینه‌ی انرژی برای من مطرح شد. اگر محیط‌زیست را به دو قسمت محیط‌زیست طبیعی و محیط‌زیست انسانی تقسیم‌بندی کنیم، می‌توان گفت فعالیت‌های بخش اقتصادی کشور، بیشتر به حوزه‌ی انسانی مربوط می‌شود؛ مثل انتشار آلاینده‌ها و ردپای کربن. در یک سال و نیم گذشته طی توافقاتی که با سازمان حفاظت محیط‌زیست داشتیم، این مسائل رونق و به‌تدریج توسعه پیدا کرد. دنیای امروز برای توسعه کم‌پيامد صنعت، برخورداری از قواعدی شده است و حتی برای کالاهایی که از کشورهای دیگر صادر می‌شوند و آلاینده هستند، جرم‌نگاری می‌شود. لازم است جذب کربن^۱ (Carbon Capture) و ردپای

را دارد. هر خودرویی برای ثبت پلاک در ایران نیازمند انجام تست‌هایی بر اساس استانداردهای روز ایران مثل یورو۴ و یورو۵ است که در مجموعه‌ی ما انجام می‌شود. نتایج این تست‌ها برای سازمان حفاظت محیط‌زیست فرستاده و در صورت تایید، مجوز ثبت پلاک صادر می‌شود. همچنین قطعات مرتبط با منابع متحرک، مثل سیستم سوخت رسانی، کاتالیست‌ها و مواد دیگر نیز در مجموعه ما تست می‌شوند. این فعالیت‌ها، بستر همکاری حدود بیست ساله را با سازمان حفاظت محیط‌زیست سبب شده است. از سویی به واسطه‌ی فعالیت‌هایمان در زمینه‌ی استاندارد، در تدوین برخی استانداردهای منابع ثابت و متحرک و دیگر استانداردهای محیط‌زیستی، با سازمان ملی استاندارد نیز همکاری داشته‌ایم. این فعالیت‌ها درگاه ورود من به مسائل محیط‌زیستی بود.

پس از ورود به اتاق بازرگانی و شروع فعالیت‌های صنفی و تشکلی، مسائل

نفر عضو اتاق بازرگانی ایران (که به اختصار اتاق ایران گفته می‌شود) نیز هستند و با اعضای اتاق‌های شهرستان‌ها حدود ۴۰۰ نفر می‌شوند. اتاق‌های شهرستان‌های دیگر هم کمیسیون‌های مرتبط با مسائل محیط‌زیستی دارند که بیشتر در زمینه‌ی انرژی کار می‌کنند. کمیسیون توسعه پایدار در اتاق ایران و کمیسیون محیط‌زیست و انرژی در اتاق تهران با هم در ارتباط هستند و کار مشترک می‌کنند و برخی مسائل را از طریق کمیسیون توسعه پایدار پیگیری می‌کنیم.

■ ورود شما به مسائل محیط‌زیستی چگونه بود؟

مجموعه‌ی ما بزرگ‌ترین آزمایشگاه منابع متحرک ایران مثل خوردرو، موتور سیکلت و اتومبیل‌های دیزلی

(۱) کربن‌گیری یا جذب کربن (Carbon Capture) فرآیندی است که در آن دی‌اکسید کربن (CO₂)، به عنوان یک گاز گلخانه‌ای اصلی، از منابع مختلف مانند نیروگاه‌ها، کارخانه‌ها و حتی مستقیماً از هوا جدا می‌شود. هدف اصلی از این فرآیند، کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و مبارزه با تغییرات آب و

تنها حدود ۳۴٪ قانون هوای پاک اجرایی شده است. بخشی از این قانون را صنایع باید اجرا کنند، بخش از آن نیازمند تدوین ضوابط و آیین‌نامه‌هایی است و دولت باید این آیین‌نامه‌ها را نگارش کند. از طرفی جرایمی که بابت این موضوع گرفته می‌شود، باید به اصلاح زیرساخت‌های وابسته به محیط‌زیست پردازد، اما به شهرداری واریز می‌شود و در عمل، این پول در جای درست هزینه نمی‌شود. این از جمله موضوعاتی است که برای اصلاح آن باید تلاش شود. وقتی این جریمه به شهرداری واریزی می‌شود نه محیط‌زیست، این پیام را دارد که هر چقدر این جریمه بالاتر باشد، سود بیشتری به دنبال دارد. پس مفهومی این است هر چه آلاینده‌تر باشی سودآورتری

■ حدود اختیارات شرکت بازرسی کیفیت و استاندارد ایران یا کمیسیون‌های محیط‌زیستی اتاق‌های بازرگانی تهران و ایران تا چه اندازه است؟ آیا این سازوکارها توانایی و مشروعیت نوشتن آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی قوانین را دارند؟ پیشینه و رویکرد شما در این زمینه چگونه بوده است؟ اتاق بازرگانی به واسطه تشکیل قانون اتاق بازرگانی و این که در همه‌ی شوراهای مهم کشور عضویت دارد؛ و این که تاکید نهاد ریاست جمهوری و معاونت حقوقی ریاست جمهوری بوده است که بدون هماهنگی ذی‌نفعان بخش خصوصی، که همان اتاق بازرگانی است، هیچ قانون یا مصوبه یا مقرره‌ای تصویب نشود، دولت موظف است که تمام این قوانین و قواعد را برای ما بفرستد که نظرم را در موردش بگوییم. و اگر قاعده یا قانونی غیر از این مصوب

متحرک یا در حوزه اسقاط خودرو یا موتور سیکلت، ناوگان فرسوده یا توسعه حمل و نقل همگانی، این‌ها مواردی هستند که به بخش خصوصی بر می‌گردند. یعنی همه این‌ها مبانی ورودی بخش خصوصی است. البته بخش‌هایی از قانون به سبب محدودیت‌ها با اعتراض بخش خصوصی مواجه شده است. به طور مثال، ماده ۲۷ قانون ارزش افزوده که مالیات سبز را دنبال می‌کند، بخش خصوصی با این مشکل دارد؛ می‌گویند این ماده، با توجه به محدودی که تعیین شده اصولی نیست و اصولی طراحی نشده است و نیازمند تغییر و بازنگری است و سازمان حفاظت محیط‌زیست می‌تواند آن را تغییر دهد. از طرفی جرایمی که بابت این موضوع گرفته می‌شود، باید به اصلاح زیرساخت‌های وابسته به محیط‌زیست پردازد، اما به شهرداری واریز می‌شود و در عمل، این پول در جای درست هزینه نمی‌شود. این از جمله موضوعاتی است که برای اصلاح آن باید تلاش شود. وقتی این جریمه به شهرداری واریزی می‌شود، و نه محیط‌زیست، این پیام را دارد که هر چقدر این جریمه بالاتر باشد، سود بیشتری به دنبال دارد. پس مفهومی این است هر چه آلاینده‌تر باشی سودآورتری. پس در عمل نفس کار زیر سوال می‌رود. اساس و منطق این است که جریمه‌ای بگذاریم که کسی آلاینده نباشد و آلودگی ایجاد نکند. حالا قاعده به سمتی چرخیده که هر چه آلاینده‌ی واحد صنعتی و فعال اقتصادی بیشتر باشد، به نفع کسی است که ذی‌نفع این قانون است. این روند باعث ایجاد تضاد منافع است. این‌ها مواردی است که به عنوان بحث‌های قانونی ما دنبال می‌کنیم تا اصلاح شود. یعنی آیین‌نامه‌های مربوط به هوای پاک و نحوه هزینه کرد.

کربن^۲ (Carbon footprint) کالاهای اندازه‌گیری و در قالب یک گواهی به خریدار ارائه شود. در اتاق بازرگانی تشکلهای مختلفی در حوزه پتروشیمی، سیمان و غیره وجود دارد که با این موضوع درگیر بودند. کمیسیون ما متولی این شد که روی این موضوع کار کنیم. موضوع دیگری که برای ما مهم بوده، موضوع آلودگی هوا است که هم اثر اقتصادی برای ما دارد و هم بخشی از کسب و کارها را به نوعی تحت تاثیر قرار می‌دهد، از جمله صنعت خودرو و صنعت بازیافت. این‌ها در واقع مبنای حرکت ما برای پیگیری قوانین مرتبط با هوای پاک شد. از یک بعد دیگر، قوانین مرتبط با مالیات و وضع جرایم مورد توجه بوده است؛ مثل قانون ارزش افزوده و قانون هوای پاک که جرایمی را به صنعت، معدن و فعالان این حوزه وارد می‌کند، ما را ترغیب کرد که در این زمینه کار کنیم و اگر اشکالی از نظر اجرایی و قانونی دارند، آن را با نهادهایی مثل مجلس در میان بگذاریم و پیگیری کنیم.

■ بحث قوانین و تداخلات بین آن‌ها را گفتید. با نگاه به تجربیات و دانسته‌های خود امکان دارد مثال‌هایی در باب اشکالات اجرایی و تداخل بین قوانین را بیان کنید؟ قانون هوای پاک، در زمینه‌ی منابع ثابت و هم در زمینه‌ی منابع متحرک یک سری الزامات دارد، بخشی از این قانون، به صورت کامل اجرا نشده است. طبق بررسی که مرکز پژوهش‌های مجلس انجام داده، تنها حدود ۳۴ درصد این قانون اجرایی شده است.

بخشی از این قانون را صنایع باید اجرا کنند، بخشی از آن نیازمند تدوین ضوابط و آیین‌نامه‌هایی است نگارش کند؛ مثلاً در حوزه منابع

هوایی است.

(۲) ردپای کربن (Carbon Footprint) به میزان کل گازهای گلخانه‌ای، به ویژه دی‌اکسید کربن (CO₂)، گفته می‌شود که یک فرد، سازمان یا یک محصول در طول چرخه عمر خود تولید می‌کند. این گازها به عنوان عامل اصلی گرمایش جهانی شناخته می‌شوند و تغییرات آب و هوایی را تشدید می‌کنند.

خیر. ما پیشنهاد کردیم که عضو بشوند. الان در واقع آن ۲۰ نفری که از سمت دولت وارد اتاق بازرگانی می‌شوند، عموماً از بخش تجارت، بانک مرکزی، گمرک، وزارت صمت و وزارت جهاد کشاورزی هستند. ما در این دوره پیشنهاد کردیم که در بین این منتصبین دولت، حداقل یک نفر از محیط‌زیست معرفی کنند. براساس قانون این نفرات را وزیر صمت و وزیر جهاد کشاورزی باید معرفی کنند، اما می‌توانند در خود دولت هماهنگ کنند و یک نفر از محیط‌زیست معرفی کنند. یعنی در قانون این دو وزیر هستند که می‌توانند نمایندگان دولتی هر دوره را برای اتاق معرفی کنند. افراد متغیر هستند، ۱۵ نفر را وزیر صمت معرفی می‌کند و ۵ نفر را وزیر جهاد. در دوره‌های مختلف این رایزنی شکل گرفته است، که مثلاً با توجه به همکاری و فعالیت‌های اتاق با بانک مرکزی، یک نماینده بانک مرکزی در لیست اعلامی وزیر صمت باشد. در دوره‌ی جدید ما پیشنهاد کردیم که یک نفر نیز از سازمان محیط‌زیست در لیست ۲۰ نفره دولت باشد؛ در ازای آن، یک نفر از اتاق بازرگانی عضو شورای عالی محیط‌زیست شود که تعامل بین اتاق و سازمان بیشتر شود. من اعتقاد دارم، قبل از این دو سال که ما خیلی روابط اتاق و سازمان را به هم نزدیک کرده‌ایم، این دو نهاد از هم دور بودند. یکی از ذی‌نفعان سازمان محیط‌زیست، بخش خصوصی و اقتصاد ایران است. به هر شکل، قواعد، ضوابط و آیین‌نامه‌های سازمان محیط‌زیست و هر آن چه که در رابطه با محیط‌زیست انسانی مصوب می‌شود، روی فعالیت این بخش اثر می‌گذارد. فعالیت ما هم روی محیط‌زیست اثر می‌گذارد. پس اگر ما با همدیگر همراه نباشیم و هرکسی حرف خودش را بزند، به نتیجه نمی‌رسیم. اگر ما با هم سر یک میز بنشینیم و مذاکره کنیم، چه در مورد منابع ثابت و چه در مورد منابع متحرک، و هم افزایی صورت بگیرد، به نفع کشور خواهد بود.

شورا، رئیس اتاق تهران است. پس مصوباتش در شأن مصوبات هیات وزیران است. قوانین قصه‌اش فرق دارد، چون باید برود مجلس و در آن جا دوباره اصلاح شود؛ آن‌جا لایحه‌اش تهیه می‌شود و ما پیشنهاد می‌دهیم و تصویب می‌شود و می‌رود مجلس و دوباره شروع می‌کنیم با نماینده‌های مجلس به مذاکره بابت این که برای اصلاح مصوبه توجیه شوند. یعنی ممکن است دوباره به خود قانون پیوست شود. اصلاح خیلی از قوانین را اتاق پیگیری کرده است، مثل قانون معادن.

■ **در مورد آیین نامه‌ها چطور؟**
مثل آیین نامه اجرایی قانون هوای پاک، هم مجموعه‌ی شما و دیگر مجموعه‌های بخش خصوصی و هم اتاق بازرگانی با توجه به این که در این زمینه تخصص دارند و به نوعی در این مسئله ذی‌نفع هستند، باید از تخصصشان برای تصویب این آیین نامه‌ها کمک گرفته شود. در زمینه تهیه و تصویب آیین‌نامه‌ها شما تا به حال همکاری داشته‌اید؟

در خیلی از موارد ما را دعوت می‌کنند و به جلساتشان می‌رویم. خیلی از موارد هم هستند که اعتراض داریم. چون آن‌جا نبودیم و نتوانستیم نظر دهیم. مثلاً همین قانون هوای پاک، آیین‌نامه‌ی اسقاط خودرو، که همین اواخر پارسال مصوب شد. تشکلهای مرتبطش مثلاً انجمن بازیافت، حوزه مراکز و انجمن‌های استقاپ خودرو، معترض به این هستند که دیدگاه ما در این آیین‌نامه دیده نشده است و بخشی از این قانون اجرایی نیست. این هم عارضه‌ای است که در دستور و قوانین وجود دارد. یعنی ضرورت دارد ذی‌نفعی که قرار است قانون را اجرا کند، با آن هماهنگ باشد. شما اگر قانونی را مصوب و اجرایی کنید که با ذی‌نفعانش تعارض دارند، مطمئن باشید با شکست مواجه می‌شود.

■ **آیا سازمان حفاظت محیط‌زیست به عنوان نماینده دولت در اتاق بازرگانی عضویت دارد؟**

شود و به مرحله‌ی اجرایی برود، ما یک ساختاری به اسم شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی داریم، که اعضای دولت را به آن دعوت می‌کنیم و اعتراضمان را نسبت به این قانون و مقررات مطرح می‌کنیم. از یک طرف دیگر، قوانین و قواعدی که در صحن مجلس می‌آیند نیز، از طریق مجلس برای ما ارسال می‌شوند تا در مورد آن‌ها نظر دهیم. در برخی از جلسات به کمیسیون‌ها یا صحن مجلس دعوت می‌شویم. این فرصت‌ها برای اعتراض نسبت به قواعد و قوانین یا اصلاح آن‌ها هست. در اکثر شوراهای عالی نیز عضو هستیم. البته یکی از اعتراضاتی که وجود دارد، عدم عضویت اتاق در شورای عالی محیط‌زیست است. مثلاً اتاق در شورای پول و اعتبار، شورای عالی استاندارد، شورای عالی انرژی عضو است. یک درخواست دادیم که این عضویت شکل بگیرد. در قانون مربوط به تشکیل شورای عالی محیط‌زیست به این فکر نکرده بودند که اتاق بازرگانی یا همان بخش خصوصی را عضو کنند؛ در صورتی که تصمیماتی که می‌گیرند، ابعاد اقتصادی هم دارد. اصلاً توسعه پایدار مفهومی است که بعد اقتصاد در نظر گرفته شود، و بعد اقتصادی می‌شود بخش خصوصی و بخش خصوصی ایران می‌شود اتاق بازرگانی.

■ **تا به حال پیش آمده که اتاق بازرگانی از طریق شورای گفت‌وگو مواضع اعتراضی خود را نسبت به یک قانون یا مصوبه اعلام کند؟ در صورت مثبت بودن پاسخ شما، در این فرایند چه نتیجه‌ای حاصل شد؟**

خیلی زیاد؛ موارد متعددی بوده که به برخی مصوبات اعتراض کردیم و اصلاح شده، به نوعی اثرگذار بوده است. چون مصوبه‌ی شورای گفت‌وگو، شأنی در حد مصوبه‌ی هیات وزیران دارد. چون رئیس شورای گفت‌وگو در اتاق ایران، وزیر اقتصاد و دبیر آن رئیس اتاق ایران است. در اتاق تهران، رئیس شورا، استاندار تهران و دبیر

الان در بحث آلودگی هوا که به تدریج در آستانه بروز آن، در اوایل زمستان به‌ویژه در کلانشهرها، هستیم؛ در بخش خصوصی ظرفیتی ایجاد کرده‌ایم که موتورخانه‌های منازل، ساختمان‌های اداری، عمومی، بیمارستان‌ها تنظیم شوند؛ براساس برآوردی که کردیم، می‌تواند تا حدود ۳۰ درصد مصرف و ۴۰ تا ۵۰ درصد آلودگی آن‌ها را کم کند. این کاری است که ذی‌نفع آن می‌شود مردم، متولی کلان می‌شود سازمان محیط‌زیست و مجری‌اش می‌شود بخش خصوصی. اگر ما با هم نشینیم سربیک می‌زو مذاکره نکنیم، سازمان محیط‌زیست به تنهایی توانایی اجرای این پروژه را ندارد. بخش خصوصی توانایی‌اش را دارد. تشکله‌ها را داریم، تجربه داریم، مجموعه آزمایشگاهی داریم. این یکی از نقاط ضعف قانون هوای پاک است. در این قانون این جریان ذکر شده است؛ اما شاید تا الان در یک بخش کمی از ساختمان دولتی این طرح اجرایی شده و متولی آن دولت بوده است که ظرفیت اجرای آن را ندارد. نه سازمان محیط‌زیست دارد و نه سازمان استاندارد. این دو دستگاهی که متولی این جریان هستند، باید با بخش خصوصی می‌نشستند و برای این مسئله راهکار پیدا می‌کردند. هر طرحی که قرار است در زمینه آلودگی اجرایی شود، باید ذی‌نفعان آن را راضی کنیم. مثلاً برای کنترل آلودگی منابع آلاینده ثابت در شهر تهران، باید به توانایی دستگاه متولی در آن زمینه و منفعت اقتصادی این فعالیت نگاه کرد.

در حال حاضر متولیان این طرح سازمان استاندارد و سازمان محیط‌زیست هستند. تشکل ما، که شامل انجمن شرکت‌های بازرسی، جامعه مهندسی و بازرسی ایران است، آماده همکاری در این زمینه هستیم. منتهی تعداد ارجای کار به اندازه‌ای کم است که برای بخش خصوصی منفعت اقتصادی ندارد که روی آن سرمایه گذاری کنند. ما پیشنهاد دادیم که شرکت ملی گاز، تمديد انشعاب‌ها را

منوط به دریافت گواهی معاینه فنی موتورخانه کند. الان برای تمديد کارت سوخت بنزین یا هر معامله مربوط به خودرو، باید معاینه فنی داشته باشید. چطور است که برای منابع ثابت مثل موتورخانه‌ها معاینه فنی نداریم؟ که نبود آن باعث افزایش مصرف و آلودگی می‌شود.

■ با توجه به مسائلی که فرمودید، این طرح به چه چیزهای دیگری نیاز دارد که باید توسط دولت پذیرفته و تصویب شود و به مرحله اجرا برسد؟

اساساً تا همین جا هم که این طرح توسط دولت اجرا نشده، دولت به نوعی ترک فعل کرده است. چون در قانون هوای پاک هست که این را باید اجرا کنند. پس اگر که در واقع اتفاق نیفتاده به این دلیل است که دولت کوتاهی کرده است. چرا کوتاهی کرده؟ دولت ما نمی‌خواهد برخی اوقات این شربت تلخ را بنوشد. شما یک جایی باید برای مصرف مردم محدودیت بگذارید. این که آزاد بگذاریم که مردم هر چقدر می‌خواهند مصرف کنند منطقی نیست. باید یک سری محدودیت‌هایی برای کسی که مصرف غیر بهینه دارد قائل شویم، نه همه مردم. اساساً اگر بخواهیم مردم را بگذاریم کنار، از ساختمان‌های دولتی مثل وزارت خانه، بانک، ساختمان‌های عمومی مثل شهرداری و بیمارستان‌ها

ما کم کم به جایی رسیدیم که داریم وارد کننده انرژی می‌شویم، ما نیازمند هر ساز و کاری هستیم که کمک کند تا کاهش مصرف انرژی داشته باشد.

اساساً تا همین جا هم که این طرح توسط دولت اجرا نشده، دولت به نوعی ترک فعل کرده است. چون در قانون هوای پاک هست که این را باید اجرا کنند. پس اگر که در واقع اتفاق نیفتاده به این دلیل است که دولت کوتاهی کرده است.

که عمومی هستند می‌توان شروع کرد. سازمان محیط‌زیست و سازمان استاندارد باید استارت اجرای این طرح را بزنند.

■ آیا در اتاق بازرگانی تهران یا ایران امکان عضویت برای سازمان‌ها و تشکلهای محیط‌زیستی وجود دارد؟

تعدادی انجمن مرتبط داریم که در این زمینه کار می‌کنند، مثل انجمن مدیریت سبز، یا انجمن بازیافت که اساس کارشان اقتصادی است ولی ماهیت کارشان محیط‌زیستی است. ولی تشکلهای مردم نهاد، خیر، عضو اتاق نیستند. کسانی عضو اتاق هستند که کارت بازرگانی دارند یعنی فعالیت اقتصادی دارند. سازمان‌های مردم نهاد رسماً عضو اتاق نیستند ولی ما در جلسات کمیسیون‌ها از آن‌ها دعوت می‌کنیم؛ مثلاً در جلسات کمیسیون محیط‌زیست و انرژی.

■ آیا فارغ‌التحصیلان و کارشناسان محیط‌زیست امکان ورود به اتاق بازرگانی تهران یا ایران و یا فعالیت در کمیسیون‌های مربوط به محیط‌زیست را دارند؟

اتفاقاً یکی از موضوعاتی که باید در زمینه آن کار شود همین بخش است. قبلاً خیلی از بچه‌های محیط‌زیست فکرمی‌کردند که بعد از فارغ‌التحصیلی باید به سمت سازمان محیط‌زیست بروند؛ در حالی که ما در بخش خصوصی و بخش اقتصادی موضوعات محیط‌زیستی کم نداریم. مثل بخش HSE، فعالیت‌های مرتبط با کربن، بخش مربوط به سیستم‌های پایش. این موارد در بخش خصوصی تعریف دارد. منتهی این اتصال بین دانشگاه‌ها و صنعت که می‌شود اتاق بازرگانی یا دیگر محافل صنعتی کم‌رنگ است، نه در بخش محیط‌زیست که در همه‌ی بخش‌ها. نمایشگاه‌های کار که دانشگاه‌ها برگزار می‌کنند می‌تواند فرصت خوبی باشد که بخش خصوصی و صنعت بیایند و خودشان را در حوزه‌های مختلف مثل محیط‌زیست عرضه و معرفی کنند.

■ آیا در اتاق بازرگانی تمهیداتی برای

دو سال گذشته بحث محیط‌زیست در کمیسیون محیط‌زیست و انرژی بیشتر شده است و ارتباطش با سازمان محیط‌زیست تقویت شده است. برای مثال علی‌رغم این که سازمان محیط‌زیست در اتاق بازرگانی عضو ندارد، از معاونت محیط‌زیست انسانی سازمان دعوت می‌کنیم تا در جلسات کمیسیون شرکت داشته باشند. سال گذشته بین اتاق بازرگانی و سازمان محیط‌زیست تفاهم‌نامه‌ای منعقد کردیم که در زمینه‌های ترویجی و آموزشی و انتقال دانش و تخصص، بیشتر همکاری کنیم. مثل برگزاری دوره‌های آموزشی مختلف؛ مثلاً در مورد منابع ثابت و حدود مجاز انتشار که با همکاری سازمان محیط‌زیست برای صنایع برگزار کردیم.

در مورد نقش اتاق بازرگانی در کاپ ۲۸ و ۲۹ بفرمایید.^۳

پارسال از سمت اتاق بازرگانی به نشست کاپ ۲۸، نماینده اعزام کردیم که فقط در نقش ویزیتور یا بازدیدکننده بودند. علی‌رغم این که دولت عضو این کنفرانس است، سال گذشته در این نشست شرکت نکرد. امسال خیلی تلاش کردیم که با دولت همراه شویم که حتماً رئیس‌جمهور در کنفرانس شرکت کند. ما در بخش خصوصی از پارسال گزارشاتی را آماده کردیم که چگونه در مسائلی مانند کاهش انتشار در حوزه‌های مختلف کار کرده‌ایم و اگر فرصتی پیش آمد بتوانیم این گزارش را در کاپ ۲۹ ارائه دهیم. صنایع دیگر عضو اتاق بازرگانی، مثل صنایع بازرگانی نیز گزارش عملکردی در زمینه‌های کاهش انتشار تهیه کرده‌اند که آماده‌ی ارائه در این کنفرانس است.

پارسال ۸۰ هزار نفر در کاپ ۲۸ شرکت کردند. حدود ۲۰۰ کشور شرکت‌کننده بود که متوسط هر کشور ۴۰۰ نفر بازدیدکننده داشت. ما که به عنوان هیأت اتاق بازرگانی ایران در این کنفرانس شرکت کردیم، شاهد این بودیم که تشکلهای و صنایع کشورهای

گذشته بود.

■ بازخوردی که از ارائه این گزارش دریافت کردید به چه صورت بوده است؟

بازخوردش به زمینه‌سازی منجر شد. ما داریم برای صنایع زمینه‌سازی می‌کنیم که به میزان انتشار کربن اهمیت دهند و آن را اندازه‌گیری کنند. چون انتشار کربن هم تبعاتی مانند گرمایش جهانی دارد که اثراتش را دیدیم و هم بعداً با توجه به جرایمی که برای انتشار کربن در دنیا وجود دارد، صادرات محصول را با مشکل رو به رو می‌کند. به محض ارائه گزارش، قرار نیست بازخورد فوری دریافت شود. این مسئله یک فرهنگ است که باید آهسته ساخته شود. این مسئله را دو سال است که در اتاق بازرگانی در حال جا انداختن هستیم که نشان دهیم مسائل محیط‌زیستی چه تاثیری بر صنایع دارند اما سرعتش کم و تاثیرات ناملموس هستند.

■ چه کارهایی در راستای ترویج و آموزش محیط‌زیست انجام شده است؟

محیط‌زیست یک بخش حکمرانی مهم دارد، به نظر من در بخش حکمرانی این جریان در دولت و حاکمیت خیلی مهم نبوده است. ما پیشنهاد دادیم که گفتمان دولت جدید محیط‌زیستی باشد. چون مثلاً مسائلی مثل برجام و FATF و این موارد مربوط به کشور ما هستند و به کشور هم‌جوار ما کاری ندارند. ولی محیط‌زیست یک مسئله‌ی جهانی است مثل تنش کم آبی، تنش ریزگردها، آلودگی فلرها، انتشار کربن یا گرمایش جهانی؛ این‌ها مسائلی هستند که به همه کشورها ربط دارند و مرز سیاسی ندارند. حالا این که فرصت هست، دولت باید از آن استفاده کند و خودش را در مضام مذاکره با دیگران قرار دهد. این حرف‌هایی که می‌زنیم کار ساده‌ای نیستند و فقط هم اتاق بازرگانی نمی‌تواند انجامش دهد. اما ما در اتاق آن را شروع کرده‌ایم و دنبال می‌کنیم و امیدوارم نتیجه بگیریم. در

برقراری اتصال بین دانش‌جویان، فارغ‌التحصیلان و کارشناسان محیط‌زیست به بخش خصوصی صنعت اتخاذ شده است؟

تا به حال چنین فرایندی نداشتیم که فعالیتی برای اشتغال فارغ‌التحصیلان محیط‌زیست داشته باشیم. اما مسیری که ما در این مدت دنبال کردیم خودبه‌خود روی این موضوع تاثیر می‌گذارد. وقتی شما حساسیت به محیط‌زیست را در صنعت، معدن و کشاورزی ایجاد می‌کنید، خود به خود نیاز به متخصصان محیط‌زیست در این بخش‌ها به وجود آمده و با کارشناسان محیط‌زیست که تخصص مربوطه را دارند، باید شروع به کار کنند. این که ما در حال ایجاد حساسیت در تشکلهای و فعالیتهای اقتصادی هستیم و تلاش می‌کنیم اثرات موضوعات محیط‌زیستی را بر اقتصاد نشان دهیم، بستر ساز این فرایند است. برای مثال من چند روز پیش در صحن اتاق تهران گزارشی ارائه در مورد ناترازی برق ارائه کردم؛ که امسال ۵۰۰۰ مگاوات بیشتر از سال گذشته بوده است. پارسال ناترازی حدود ۱۲ هزار مگاوات بود و امسال ۱۷ هزار مگاوات. یکی از دلایل مهم این مسئله که باعث ایجاد ۳۰۰۰ مگاوات ناترازی شده بود، افزایش ۱ تا ۲ درجه‌ای دمای هوا در شش ماه اول سال نسبت به شش ماه اول سال

وقتی شما حساسیت به محیط‌زیست را در صنعت، معدن و کشاورزی ایجاد می‌کنید، خود به خود نیاز به متخصصان محیط‌زیست در این بخش‌ها به وجود آمده و با کارشناسان محیط‌زیست که تخصص مربوطه را دارند باید شروع به کار کنند. این که ما در حال ایجاد حساسیت در تشکلهای و فعالیتهای اقتصادی هستیم و تلاش می‌کنیم اثرات موضوعات محیط‌زیستی بر اقتصاد را نشان دهیم بستر ساز این فرایند است.

(۳) این مصاحبه پیش از برگزاری کاپ ۲۹ انجام شده بود

دیگر در هیات‌های وسیعی با هماهنگی دولت‌های خود به منظور انجام کارهای تجاری، مثل صنایع مربوط به تجهیزات کاهش انتشار، انرژی‌های پاک و تجدید پذیر اعزام شده بودند. در حالی که دولت ایران اصلاً حضور نداشت و عملاً برای ایران و صنایع ایران جایی برای این کار وجود نداشت. از آن جایی هم که ایران به معاهده‌ی پاریس نپیوسته است، امکان برخورداری از بسیاری از صندوق‌های مالی جهانی را ندارد. به همین دلیل از پارسال سعی کردیم که دولت و صنایع بیشتری در کاپ شرکت کنند و علت این که، این کنفرانس مهم و خبرساز شد، تلاش‌های اتاق بازرگانی بود. شرکت بخش خصوصی در این کنفرانس موقعیتی را ایجاد می‌کند که فرصت‌های سرمایه‌گذاری و امکانات ایران در صحن جهانی معرفی شود و نیازمندی‌های ایران را در این زمینه‌های مرتبط پیگیری کنیم.

از آن جایی هم که ایران به معاهده‌ی پاریس نپیوسته است، امکان برخورداری از بسیاری از صندوق‌های مالی جهانی را ندارد. به همین دلیل از پارسال سعی و تلاش کردیم که دولت و صنایع بیشتری در کنفرانس کاپ شرکت کنند. شرکت بخش خصوصی در این کنفرانس موقعیتی را ایجاد می‌کند که فرصت‌های سرمایه‌گذاری و امکانات ایران در صحن جهانی معرفی شود و نیازمندی‌های ایران را در این زمینه‌های مرتبط پیگیری کنیم.

■ اگر از فارغ‌التحصیلان، متخصصان و علاقه‌مندان محیط‌زیست کسی مایل به حضور و همکاری در کمیسون‌های محیط‌زیستی اتاق بازرگانی ایران یا تهران باشد، این ظرفیت وجود دارد؟

باید ببینیم حضور و شرکت این افراد چه کمکی به اهداف اتاق و پیشبرد مسائل روز اتاق می‌کند. در واقع چه ارزش افزوده‌ای برای ما تولید می‌کند. اگر افرادی مایل به همکاری و جمع‌آوری اطلاعات برای پروژه‌هایی که در حال انجامشان هستیم باشند و در این زمینه کمک کنند، بله.

■ آیا راهی وجود دارد که در مورد موضوعات روز مورد بررسی در اتاق بازرگانی اطلاع‌رسانی صورت بگیرد تا علاقه‌مندان به مشارکت اعلام آمادگی کنند؟

یکی از کارهایی که می‌شود انجام داد این است که سرفصل‌های جلسات و طرح‌های مطالعاتی را به دانشگاه‌ها اعلام کنیم و به اشتراک بگذاریم. ضمن تشکر از زمانی که در اختیار نشریه بوم کره قرار دادید، برای شما و همکارانتان در تلاش‌های محیط‌زیستی آرزوی توفیق و سربلندی داریم.